

RENDEZVÉNYEK, KIÁLLÍTÁSOK

Nemzetközi szeminárium az OMKDK-ban

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ /OMKDK/ oktatási tevékenységében fontos szerepet töltenek be az idegen nyelvű tájékoztatói tanfolyamok, szemináriumok. Ez az oktatási forma 1968-ban egy francia nyelvű tanfolyammal kezdődött el, amikor az UFOD /Union Francaise des Organismes de Documentation = Francia Dokumentációs Szervezetek Szövetsége/ munkatársa a tájékoztatói kiadványok és szolgáltatások problémáival foglalkozott, majd ezt követték a VINITI /Vszeszojuznij insztitut naucsnoj i tehniczeszkov informacii = Össz-szövet-ségi Tudományos és Műszaki Tájékoztatási Intézet/ orosz nyelvű, a ZIID /Zentralinstitut für Information und Dokumentation = Központi Információs és Dokumentációs Intézet/ német nyelvű, az ASLIB /Association of Special Libraries and Information Bureaux = Szakkönyvtárak és Tájékoztató Irodák Szövetsége/ angol nyelvű tanfolyamai. Az OMKDK a hazai tájékoztatói szakemberek részére szervezte ezt az oktatást. Az utóbbi években az oktatásban bizonyos változás történt s a tanfolyamok helyett előtérbe kerültek a nemzetközi szemináriumok; például 1972-ben az informatika oktatóinak vesztepmi szeminárium, 1973-ban az innovációk problémáit tárgyaló balatonfüredi szeminárium.

Az OMKDK a Magyar UNESCO Bizottság felkérésére és az UNESCO támogatásával 1975. augusztus 4-9. között rendezte meg a "Szelektív információterjesztés" /SZIT - Selective Dissemination of Information/ problémájával foglalkozó szemináriumot.*

A szelektív információterjesztés kérdése közel 20 éve foglalkoztatja a tájékoztatói szolgáltatások szervezőit. E tájékoztatói formának az OMKDK-ban hagyományai vannak. A dokumentációs osztály 1955-ben megindította a témafigyelő-szolgáltatást. Az Egyesült Államokban 1958-ban H. LUHN, az IBM munkatársa kidolgozta a szelektív információterjesztés gépi formáját, a számítógép segítségével szelektált, személyre /problémára/ orientált információs szolgáltatás modelljét. Viszonylag rövid idő alatt, a hatvanas évek folyamán, kialakultak a nagy információs bázisokra támaszkodó tájékoztató rendszerek. Ezek optimális teljességgel juttatják el az információkat a felhasználókhoz.

Nem véletlen, hogy a fejlődő országok szakembereit egyre inkább foglalkoztatja saját nemzeti információs rendszerük megteremtésénél a szelektív információterjesztő szolgáltatás megszervezése. Ezért javasolta az UNESCO, hogy az OMKDK az augusztusi szeminárium központi témájaként a SZIT rendszerek szervezését tűzze ki, s a szemináriumra a fejlődő országok szakembereit hívja meg. A külföldi résztvevők Braziliából, az Egyesült Arab Köztársaságból, Jordániából, Marokkóból, Portugáliából és Törökországból érkeztek, de korlátozott számban néhány hazai tájékoztatói szakember részvételére is lehetőség volt.

* A szeminárium egyik előadását - VAJDA Erik: A szelektív információterjesztési /SZIT/ szolgáltatások fejlődési kilátásai - e számunk 741-754. oldalain teljes terjedelmében közöljük.

A 40 órás angol nyelvű szeminárium a következő főbb témakörök szerint vizsgálta a SZIT problémáját:

- a Nemzetközi Információs Rendszerek /NATIS/ szervezésénél a SZIT szolgáltatások tervezése;
- a felhasználók információs igényei a "személyre szabott" információszolgáltatásban;
- a szelektív információterjesztés szervezésének módszerei és a szolgáltatás technikai eszközei /az egyszerű információhordozóktól a mágnesszalagig/;
- a szelektív információterjesztés alapjául szolgáló információforrások, dokumentum típusok;
- a nemzetközi információs szolgáltatások felhasználása a nemzeti és helyi /vállalati, intézeti/ SZIT-szolgáltatások létesítése esetén;
- a szelektív információterjesztő szolgáltatások fejlesztési távlatai.

A hallgatóknak a szeminárium során lehetőségük volt működő SZIT rendszereket is megismerni. Így behatóan tanulmányozták az OMKDK témafigyelő szolgálatát; a Központi Fizikai Kutató Intézetben működő INSPEC rendszert, amelyet D. MARTIN, az INSPEC kereskedelmi igazgatója, a szeminárium egyik külföldi előadója ismertetett és HORVÁTH Iván, a KFKI munkatársa demonstrált és végül a Veszprémi Vegyipari Egyetem Központi Könyvtárában folyó gépi témafigyelést.

Az előadásokat és a bemutatókat minden esetben konzultációk követték. Ezek eredményét a következőkben lehet összefoglalni:

- a/ törekedni kell a felhasználók különböző csoportjai információigényének minél pontosabb meghatározására; ez előfeltétele a SZIT szolgáltatás szervezésének;
- b/ célszerű a SZIT szolgáltatást először egy szűkebb, specifikus területen megindítani és azt az összegyűlt tapasztalatok alapján tovább szélesíteni;
- c/ a már működő nemzetközi rendszerek mágnesszalagjainak átvételére fokozatosan fel kell készülni: ez esetben elsősorban a technikai feltételeket és költségeket kell mérlegelni, de legalább ilyen fontos a szellemi előkészület is, mint például a szabványosítás, osztályozás, az információkereső nyelvek meghatározása stb.;
- d/ a SZIT szolgáltatás produktumaként a bibliográfiai adatközlés mellett kívánatos volna azonnal az eredeti dokumentum mellékelése is a felhasználó részére, ez azonban jelenleg nem valószínűsíthető meg;

- e/ tudatában kell lenni annak, hogy a SZIT rendszer nem pótolja a nemzeti információs rendszer összes differenciált szolgáltatását.

A szeminárium írásos anyaga az OMKDK állományában megtalálható, illetve a Fejlesztési és Szervezési Igazgatóság Oktatási csoportjánál az érdeklődők rendelkezésére áll.

Szepesváry Tamás

.o.

A Dokumentalisták Napja a "SICOB '74" kiállítás keretében

A SICOB /Salon International de l'Informatique de la Communication et de l'Organisation du Bureau = Nemzetközi Informatikai, Kommunikációs és Irodaszervezési Kiállítás/ keretében első ízben rendezték meg Párizsban 1974. szeptember 24-én a Dokumentalisták Napját. Alábbiakban közli a lap néhány jelentősebb előadás anyagát és elsőként az

Információs és dokumentációs tevékenységek terén az elkövetkező tíz évben várható fejlődés-ről

folytatott kerekasztal-beszélgetést.

Előkészítésként kérdőíveket bocsátottak ki, ezeket az illetékes résztvevőkkel kiértékelítették, majd a válaszokat széles körben megvittatták, kiegészítve újabb hozzászólásokkal. Az elhangzottak alapján pontokba foglalták a dokumentációs információ terén 1985-ig kidolgozandó technikai feladatokat, nevezetesen:

1. Könyvtári ügyviteli munkák: szerzeményezés, folyóirat előfizetés, rendelésnyilvántartás, katalogizálás, indexelési problémák korszerűsítése műszaki-technikai eszközök segítségével. Dokumentumok terjesztése, kölcsönzés, reprodukálási igények kielégítése. Multbeli igények alapján a jövőben tervezést lehetővé tevő statisztikai adatgyűjtések.
2. Az audio-vizuális anyagok mennyiségi gyarapodása és egyre változatosabb típusai folytán a szó szoros értelmében vett "könyv"-tárak egyre inkább átalakulnak; megoldásra vár a hangszalagok, mikrokiadványok, mágnes tárcsák stb. megfelelő tárolása, indexelése, állományvédelme.
3. Bibliográfiai hivatkozások kiválasztásának vagy visszakeresésének mind teljesebb mérvű automatizálhatósága. Ehhez kapcsolódik az egy és több nyelvű tezauruszok kiépítésének sok-sok problémája, a műszaki fordítók terminológiai problémáinak megoldása stb.
4. Változó, illetve fix adatok gyűjtésével, speciális adatbankok